

23

Beginnelen van de kostencalculatie in de handelsonderneming

Two structures - kostprijs variant
- brutowinst variant.

Geen relatie met boek-houdmodel

23.1 Kostprijs en verkoopprijs

Het kan nuttig zijn om in een handelsonderneming de kostprijs van de te verhandelen goederen te bepalen. Kostprijsberekening is o.a. nodig om:

- een steunpunt te hebben bij het bepalen van de verkoopprijs;
- bij een vaststaande inkoopprijs en/of verkoopprijs na te gaan of het voordelig is een bepaald goed in te kopen en vervolgens te verkopen.

kostprijs

De *kostprijs* van een bepaald goed bestaat uit:

- a de inkoopprijs van dat goed;
- b de inkoopkosten die rechtstreeks op dat goed betrekking hebben (vrachtkosten, invoerrechten, e.d.);
- c de algemene bedrijfskosten (algemene kosten van de inkoop-, magazijn- en verkoopafdeling, kosten algemene leiding, e.d.).

De *inkoopprijs* van de goederen kan worden vastgesteld aan de hand van de ontvangen inkoopfactuur.

De *inkoopkosten die rechtstreeks op de ingekochte goederen betrekking hebben*, kunnen blijken uit:

- de ontvangen inkoopfactuur; bijvoorbeeld afzonderlijk in rekening gebrachte assuratiekosten, verpakkingskosten en bemiddelingskosten;
- ontvangen facturen en nota's voor invoerrechten, opslag- en transportkosten, e.d.

Stel dat het eindbedrag van een ontvangen inkoopfactuur voor 2.000 kg roodmerk-koffie f24.000,— (excl. OB) bedraagt. Daarnaast zijn facturen en nota's ontvangen voor inkoopkosten die rechtstreeks betrekking hebben op deze inkoop, voor in totaal f4.000,— (excl. OB).

Omgerekend per kg is dit (f24.000,— + f4.000,—) : 2.000 = f14,—.

inkoopprijs: altijd excl DI
inkoopwaarde: altijd aangeven of net/excl of incl DI is

directe kosten

De inkoopprijs en de inkoopkosten die rechtstreeks op een bepaalde inkoop betrekking hebben, kunnen voor elke partij afzonderlijk worden bepaald. Men spreekt daarom van *directe kosten*. *inkooptransactie of verkooptransactie*

indirecte kosten

De algemene bedrijfskosten kunnen *niet* per transactie afzonderlijk worden bepaald; het zijn *indirecte kosten*.

Deze indirecte kosten neemt men meestal in de kostprijsberekening op door de directe kosten te verhogen met een bedrag, dat wordt berekend met behulp van een bepaald percentage, het zg. *opslagpercentage*. De hoogte van dit percentage kan men bepalen uit de gegevens in de boekhouding over het vorige jaar of aan de hand van geschatte cijfers voor het komend jaar.

Voorbeeld

Een handelsonderneming ontleent aan haar boekhouding van het afgelopen jaar de volgende gegevens:

- inkoopprijs + directe inkoopkosten f 200.000,—
- van de ingekochte goederen
- algemene bedrijfskosten f 40.000,—

Gevraagd

- 1 Bereken het opslagpercentage voor algemene bedrijfskosten, in procenten van de inkoopprijs + directe inkoopkosten.
- 2 Bereken de kostprijs van een artikel, waarvan de inkoopprijs + directe inkoopkosten f 30,— per stuk is.

Uitwerking

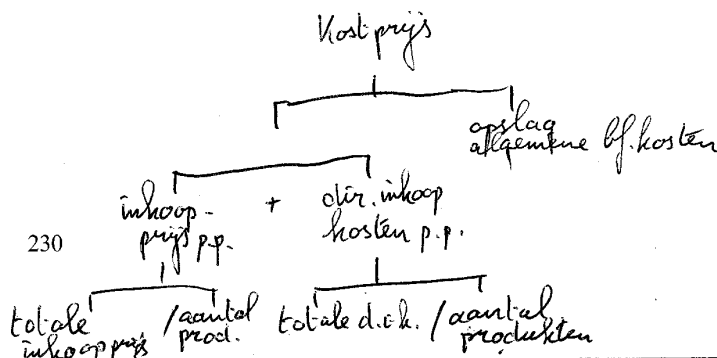
- 1 Het opslagpercentage voor algemene bedrijfskosten is:

$$\frac{f\ 40.000,—}{f\ 200.000,—} \times 100\% = 20\% \text{ van de inkoopprijs + dir. inkoopkn.}$$

- 2 De inkoopprijs + directe inkoopkosten is
 Toe te voegen voor algemene bedrijfskosten

f 30,—
20% ↗
- 6,—
f 36,—

2301-2303

opslag

In strijd met boek-
handmodel blz 121
zie blz 224
zie blz 232

Voor de bepaling van de *verkoopprijs* (exclusief OB) moet de kostprijs worden verhoogd met de gewenste *nettowinst*.

Vaak berekent men de gewenste nettowinst als percentage van de *kostprijs*.

Zou men in het voorbeeld op de vorige bladzijde de gewenste nettowinst stellen op 25% van de kostprijs, dan wordt de volledige berekening van de verkoopprijs:

Inkoopprijs + directe inkoopkosten	f 30,—
Algemene bedrijfskosten	20% ↗ - 6,—
Kostprijs	f 36,—
Nettowinst	25% ↗ - 9,—
Verkoopprijs	f 45,—

We zien dat de verkoopprijs wordt berekend in twee stappen:

- stap 1: berekening van de kostprijs, uitgaande van de inkoopprijs + directe inkoopkosten;
- stap 2: berekening van de verkoopprijs, uitgaande van de kostprijs.

brutowinst

zie blz 122
in strijd met blz 122
in strijd met blz 237
in strijd met blz 224

Eerder in dit boek maakten we kennis met het begrip *brutowinst*. In een handelsonderneming verstaat men daaronder: *verkoopprijs* minus (*inkoopprijs* + *directe inkoopkosten*).

In het gegeven voorbeeld is de brutowinst dus $f 45,— - f 30,— = f 15,—$.

In procenten van de inkoopprijs + directe inkoopkosten is de brutowinst $\frac{f 15,—}{f 30,—} \times 100\% = 50\%$.

In plaats van de hierboven gegeven berekening in twee stappen kan met behulp van dit brutowinst-percentages de verkoopprijs ook *rechtstreeks* uit de inkoopprijs + directe inkoopkosten worden berekend.

Deze rechtstreekse berekening verloopt als volgt:

Inkoopprijs + directe inkoopkosten	f 30,—
Brutowinst	50% ↗ - 15,—
Verkoopprijs	f 45,—

moet toegepast worden op een ander product, anders ontstaat er hortscheit in de redenering.

Hier Opl. Verkopen / Inkooprij + DI v deze verkopen
 In opg 2305 : omzet / inkooprij omzet - DI apart

Uit de brutowinst die in een bepaalde periode werd behaald, moeten allereerst de algemene bedrijfskosten van die periode worden bestreden. Het bedrag dat daarna overblijft, is de nettowinst van die periode.

Zo zou een handelsonderneming voor het jaar 1986 de volgende opstelling kunnen maken:

Opbrengst van de verkopen (= omzet)	f 1.750.000,—
Inkooprij + directe inkoopkosten van deze verkopen	- 1.250.000,—
Brutowinst	f 500.000,—
Algemene bedrijfskosten	- 370.000,—
Nettowinst	f 130.000,—

waaron niet
 een voorbeeld?

Dergelijke totaalcijfers voor een bepaald jaar kunnen een goed uitgangspunt vormen voor de berekening van het brutowinst-percentage voor een volgend jaar.

Voorbeeld

In een detailhandelsonderneming was in het vorige jaar de inkooprij + directe inkoopkosten van de verkochte goederen f 800.000,—.

De algemene bedrijfskosten waren f 170.000,— en de nettowinst was f 70.000,—.

Gevraagd

- 1 Bereken de brutowinst in procenten van de inkoop.
- 2 Bereken de verkoopprij van een artikel met een inkooprij + directe inkoopkosten van f 16,— en maak daarbij gebruik van het onder 1 gevraagde percentage.

hier onjuist vanwege onoplosbaarheid.
 op blz 233: vanwege * (stel --)

Uitwerking

- 1 De brutowinst was vorig jaar f 170.000,— + f 70.000,— = f 240.000,—.

Dit is in procenten van de inkooprij + directe inkoopkosten

$$\frac{f 240.000,—}{f 800.000,—} \times 100\% = 30\%$$

- 2 Inkooprij + directe inkoopkosten van het betrokken artikel
 Brutowinst

	f 16,—
30% ↗	- 4,80
	f 20,80

2304-2306

nie bla 232 *

Bij het berekenen van de verkoopprijs kan de brutowinst zijn uitgedrukt in procenten van de *inkoopprijs* (stel verder: inclusief directe inkoopkosten) of in procenten van de *verkoopprijs*.

Tenzij anders gegeven wordt in het laatste geval de brutowinst uitgedrukt in een percentage van de *verkoopprijs, exclusief OB*.

Voorbeeld

De inkoopprijs van een bepaald artikel is f 60,— per stuk.

(Win. ink. ke?)

Gevraagd

- 1 Bereken bij een brutowinst-percentage van 25% van de *inkoopprijs*: de verkoopprijs exclusief OB, en vervolgens de verkoopprijs inclusief 20% OB.
- 2 Bereken bij een brutowinst-percentage van 25% van de *verkoopprijs*: de verkoopprijs exclusief OB, en vervolgens de verkoopprijs inclusief 20% OB.

Uitwerking

1 Inkoopprijs	f 60,—
Brutowinst	25% ↗ - 15,—
Verkoopprijs exclusief OB	f 75,—
Omzetbelasting	20% ↗ - 15,—
Verkoopprijs inclusief 20% OB	f 90,—

- 2 Nu het brutowinst-percentage is uitgedrukt in de *verkoopprijs*, stellen we de verkoopprijs op 100%.

Inkoopprijs	f 60,—	=	75%
Brutowinst	- —,—		25%
Verkoopprijs exclusief OB	f —,—		<u>100%</u>

Verkoopprijs exclusief OB is $\frac{100}{75} \times f 60,— = f 80,—$

Omzetbelasting	20% ↗ - 16,—
Verkoopprijs inclusief 20% OB	f 96,—

2307-2309

zie ook blz 162 voor dubbele definitie "omzet".

kortingen

Wanneer in een handelsonderneming regelmatig *kortingen* worden gegeven aan afnemers, kan hiermee rekening worden gehouden bij het vaststellen van de verkoopprijzen van de diverse artikelen.

Tenzij anders gegeven worden de kortingen uitgedrukt in een percentage van de *verkoopprijs, exclusief OB*.

Voorbeeld

herdefiniëring begrip inkoopprijs voor 2^e keer

De inkoopprijs (stel verder: inclusief directe inkoopkosten) is f 20,— per kg. De algemene bedrijfskosten zijn 30% van de inkoopprijs. De nettowinst moet zijn 20% van de kostprijs.

Bij verkoop wordt een korting toegestaan van 4%.

Gevraagd

Bereken de verkoopprijs per kg.

Uitwerking

Inkoopprijs	f	20,—	
Algemene bedrijfskosten	30%	- 6,—	
Kostprijs		f 26,—	
Nettowinst	20%	- 5,20	
		f 31,20	= 96%
Korting	4%	- —,—	4%
Verkoopprijs		f —,—	100%

Nettowinst opslag ≠ nettowinst % ←

De verkoopprijs per kg is $\frac{100}{96} \times f 31,20 = f 32,50$.

Opmerking

nieuwe def. brutowinst

Indien men de hierboven vermelde percentages voor elk artikel uit het assortiment wil hanteren, kan de verkoopprijs van een bepaald artikel ook weer rechtstreeks worden berekend uit de inkoopprijs van dat artikel met behulp van het brutowinst-percentage.

Voor bovenstaand artikel is het brutowinst-percentage in procenten van de *inkoopprijs*:

$$\frac{f 32,50 - f 20,—}{f 20,—} \times 100\% = 62,5\%$$

Voor een artikel met een inkoopprijs van f 50,— wordt de verkoopprijs dus f 50,— + 62,5% van f 50,— = f 50,— + f 31,25 = f 81,25.

brutowinst % in procenten van inkoopprijs incl dir. ink. kosten en incl opslag voor korting.
2310-2312

234 Men merkt toe naar een inkoopprijs waarin de dir. ink. ko. zijn verwerkt, maar gaat verder met een begrip dat meer excl. ink. ko. is